

Umeå kommuns generella föreskrifter och villkor (riktlinjer) för riksfärdtjänst

- komplement till Lag om riksfärdtjänst (1997:735) som stöd i bedömning och beslut om tillstånd för riksfärdtjänst i Umeå kommun. Dessa föreskrifter och villkor bör omprövas i början av varje mandatperiod.

Vad är riksfärdtjänst?

Riksfärdtjänst kan beviljas för personer som på grund av en stor och varaktig funktionsnedsättning måste resa på ett särskilt kostsamt sätt mellan kommuner i Sverige. Skäl till högre reskostnader kan vara att personen behöver ledsagare under resa med allmänna kommunikationer eller måste resa med personbil alternativt i fordon med rullstolsplats.

En förutsättning för att bli beviljad riksfärdtjänst är att resan inte kan genomföras på egen hand med hjälp av transportföretagens kostnadsfria assistansservice. För resor i personbil och fordon med rullstolsplats sker samåkning där så är möjligt. Det innebär att resenär kan få samåka på hela eller delar av sträckan. Vid samåkning kan sträckan bli längre än vid direktresa.

Riksfärdtjänst kan endast beviljas av den kommun där personen är folkbokförd. Tillstånd beviljas för det färd sätt som med hänsyn till resenärens funktionsnedsättning är det minst kostsamma för kommunen. Utgångspunkten är vad som är normalt färd sätt för en person som inte har någon funktionsnedsättning. Detta kan innebära olika färd sätt på olika delar av resan. Riksfärdtjänst beviljas inte på grund av att allmänna kommunikationer saknas, går för sällan eller vid "fel tid". Rätt till kommunal färdtjänst ger inte alltid rätt till riksfärdtjänst.

Kommunal färdtjänst är primär i förhållande till riksfärdtjänst. Riksfärdtjänst beviljas inte för en resa som kan göras med färdtjänst. Resenär kan vid behov erhålla resor i annan kommun, RIAK, för transport *inom* besökskommunen. RIAK beställs hos Tillståndsenheten i god tid innan avresa.

Ändamålet med resan ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet av fritidskaraktär. Riksfärdtjänst omfattar inte resa där annan betalningsansvarig finns, exempelvis:

- Sjuk-/och behandlingsresa
- Resa för utbildning
- Resa till/från arbetslivsinriktad rehabilitering

- Gruppresa inom anordnade verksamheter
- Resa som görs i tjänsten

Ovanstående resor ska bekostas av respektive huvudman enligt principen att varje verksamhet ska stå för sina egna kostnader. Tjänsteresa är i första hand ett ansvar för arbetsgivaren.

Egenavgift för resa med riksfärdtjänst beslutas i förordning (1993:1148) av regeringen.

Umeå kommuns generella föreskrifter och villkor

Funktionsnedsättningens varaktighet

Funktionsnedsättningen ska bedömas kvarstå minst 6 månader från ansökningsdagen för attanses vara varaktig enligt lagens mening. Funktionsnedsättning med kortare varaktighet ger inte rätt till riksfärdtjänst.

Ansökan

Ansökan bör ske i god tid, minst en månad före planerad resa, för att möjliggöra handläggning och bokning. Vid storhelger, exempelvis julhelg, behöver ansökan ske ännu tidigare.

Färdsätt

Tillstånd beviljas för det färd sätt som, med hänsyn till resenärens funktionsnedsättning, är det minst kostsamma för kommunen. Följande färd sätt kan beviljas:

- Buss, tåg, flyg eller båt med ledsagare (allmänna kommunikationer).
- Personbil eller fordon med rullstolsplats. Detta blir aktuellt först om sökande inte klarar resa i allmänna kommunikationer med hjälp av ledsagare, eller om kostnaden mellan allmänna kommunikationer och taxifordon är marginell.

Medresenär

Personer som inte är ledsagare men önskar följa med på resan i personbil eller fordon med rullstolsplats kallas medresenär. Vid resa med allmänna kommunikationer betalar medresenären ordinarie biljettpris. Vid resa i personbil eller fordon med rullstolsplats kan medresenär medfölja om det inte hindrar samåkning.

- Antalet medresenärer kan inte vara fler än att sällskapet ryms i det beviljade fordonsslaget.
- Medresenär ska stiga på och av på samma plats som resenären.
- Medresenär betalar en avgift för resan som beslutas av kommunfullmäktige.

Avgiften är samma oavsett medresenärens ålder.

Ledsagare

Ledsagare beviljas för resenär som på grund av funktionsnedsättning har behov av mer hjälp än vad transportföretagens kostnadsfria assistansservice kan ge.

- Behov av ledsagare ska vara knutet till själva resan och inte till vistelsen på resmålet.
- Resenär ansvarar själv att ordna ledsagare.
- Ledsagare ska stiga på och av på samma plats som resenären.
- Ledsagare ska kunna ge den hjälp och service som resenären har behov av för att genomföra resa.
- Ledsagare åker med avgiftsfritt.
- Plats för ledsagare måste uppges vid beställning av resa.
- Om behov finns för ledsagarens fram- och återresa beviljas det med billigaste färd sätt, vanligtvis med buss.

Barn och ungdomar

Barn kan beviljas riksfärdtjänst om resan till följd av funktionsnedsättning måste ske på ett särskilt kostsamt sätt. Ett litet barn reser normalt inte på egen hand i allmän kollektivtrafik oavsett om barnet har en funktionsnedsättning eller inte.

Bagage

I allmänna kommunikationer får bagage medföras enligt trafikföretagens regler. I personbil och fordon med rullstolsplats får maximalt två väskor per resenär medföras.

Hjälpmedel

Utöver bagage får förskrivna hjälpmedel som är nödvändiga för resans genomförande medföras. Tillstånd till riksfärdtjänst innefattar inte hjälpmedel som kan hyras på resmålet.

Assistanshund (servicehund, signalhund, alarmerande hund, ledarhund)

Om riksfärdtjänstresa beviljas i allmänna kommunikationer

Trafikbolagets regler kring assistanshund gäller.

Om riksfärdtjänstresa beviljas i personbil eller fordon med rullstolsplats

Ledarhund eller assistanshund får alltid medfölja. Plats för hunden måste uppges vid resebeställning. Resenär måste vid ansökan uppvisa ett certifikat som styrker att det är en ledarhund eller assistanshund.

Husdjur

Med husdjur menas hundar, katter och andra mindre husdjur. I buss, tåg, flyg och båt får husdjur medföras enligt vad trafikföretaget tillåter. I personbil och fordon med

rullstolsplatstillåts inga lösa djur. Husdjur kan följa med på resan om djuret medförs i en bur eller väska och om det inte vid bokningstillfället hindrar samåkning. Plats för husdjuret måste uppges vid resebeställningen. Resenär kan kontakta beställningscentral/entreprenör om aktuella trafiksäkerhetsregler.

Tillstånd

Grunden i lagstiftningen är tillstånd för enstaka resa. Tillstånd beviljas för enkelresa eller tur-och returresa. Tillstånd för återkommande resor är ej lagstadgat men kan medges i undantagsfall efter särskild prövning. Följande kriterier gäller:

- Resor som sker inom Västerbottens län.
- Resmål och ändamål med resorna är detsamma, exempelvis familjeanknytning.
- Tidsbegränsas till maximalt 12 månader.

Anpassning av restid

För att samordna resa i personbil och fordon med rullstolsplats, samt för att erhålla rabatterade biljetter i allmänna kommunikationer, behöver restiden ibland förskjutas. Huvudregeln är att resor upp till 20 mil kan förskjutas inom en halvdag. För längre resor kan avresetiden förskjutas inom en heldag. I samband med större helger kan större tidsförskjutningar krävas. Avsteg från regel om tidsförskjutning kan göras med hänsyn till resenärens funktionsnedsättning och ändamålet med resan.

Undantag från samåkning

För undantag från samåkning ska ett medicinskt utlåtande uppvisas som styrker att funktionsnedsättningen förhindrar resenär från att samåka.

Boka beviljad resa

- Efter beviljat tillstånd om riksfärdtjänst bokar resenären själv resan hos entreprenörsom kommunen har avtal med.
- Bokning av beviljad riksfärdtjänstresa ska ske i god tid i förväg enligt entreprenörenstidsram. Information om det bifogas beslutsmeddelandet.
- Billigaste biljettpris avgör vilken flygplats det blir (i Stockholm). Det kan innebära olika flygplatser eller flygbolag på dit- och hemresa.

Ej avbokad resa

Resenär är skyldig att betala sin egenavgift, även för resa som ej avbeställts i tid. Resenär kankontakta beställningscentral för mer information om avbokning.

Resenär som inte har avbeställt resa i tid kan dessutom åläggas att betala hela resekostnaden, det vill säga kommunens kostnad för resan.